

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВО-ВЕТЕРИНАРНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗЧЛЕНОВАНИХ ТРУПІВ ТВАРИН

Скрипка М. В., д. вет. н., професор

Коломак І. В., студент 5 курсу факультету ветеринарної медицини
Полтавська державна аграрна академія, Україна

Колич Н. Б., к. вет. н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Анотація. При дослідженні частин розчленованого трупу важливим є встановлення розмірів і форми частини тіла, характеристики поверхні пошкодження; трупних змін, характеру забруднень і накладень, фауни і флори; характеристики деталей ушкоджень. При судово-ветеринарній експертизі трупів, що було розчленовано вирішуються такі питання: вид, стать і вік тварини; чи належать частини тіла одному трупу або декільком; чим було проведено розчленування тіла; давність розчленування; чи володіє особа, яка провела розчленування, відповідними професійними знаннями та навичками.

Ключові слова: аутопсія, кукса, частини тіла, експертиза

Актуальність проблеми. Одним із важливих питань, які розв'язуються під час дослідження трупа є встановлення категорії виду смерті. З біологічної точки зору прийнято розрізняти природну і неприродну смерть. Неприродна (патологічна, передчасна) смерть – смерть, яка настає під впливом шкідливих факторів і може носити характер (категорія смерті) насильницької і ненасильницької. Смерть розрізняють по категоріям, виду і роду.

До насильницької смерті тварин можна віднести вбивство, нещасний випадок, вплив негативних факторів (високих і низьких температур, різних хімічних агентів та ін.), що називають родом насильницької смерті. Визначення роду насильницької смерті входить до компетенції правоохоронних органів, а судові експерти (лікарі ветеринарної медицини) від смерті не встановлюють. Але дослідженнями трупа та слідів біологічного походження вони можуть дати слідчому підстави для констатації роду насильницької смерті: вбивства або нещасного випадку. Природно, слідчий приймає остаточне рішення на основі сукупності всіх зібраних ним даних, в числі яких і судово-ветеринарні.

Вид смерті – це руйнівна сила, фактори, які стали безпосередньою причиною смерті тварини. Вони об'єднуються за своїм походженням: в насильницькій смерті – травма, механічна асфіксія, отруєння (при вживанні отруєних або зіпсованих кормів), позбавлення корму, води тощо; в не насильницькій – хвороби, які викликали смерть (серцево-судинні захворювання: атеросклероз, кардіоміопатія; інфекційні хвороби: сибірка, бешиха, грип та ін., хвороби дихальної системи: пневмонія, ателектаз, закупорка стравоходу; хвороби травної системи: ентерити, тимпанія, цироз печінки та ін.; онкологічні хвороби). У деяких випадках при сукупній дії зовнішніх і внутрішніх факторів буває важко визначити, який з них відіграє провідну роль.

Убивством вважають будь-яке насильницьке позбавлення життя іншої істоти людиною, хижак, розлученою твариною. Убивство може бути здійснене фізичною дією (смертельне поранення, задушення, утоплення, впливом електричного струму, використання хімічних речовин (отруєння)), біологічними засобами (інфікування небезпечними хворобами).

Судово-ветеринарна експертиза розчленованих трупів має ряд специфічних особливостей, пов'язаних насамперед із обставинами події. Розрізняють випадкове і навмисне розчленування. Випадкове розчленування може спостерігатися при нещасних випадках (падіння з великої висоти, при травмах на залізничному транспорті, при вибухах тощо, а також при випадковому руйнуванні поховань (археологічні розкопки, будівельні роботи).

Умисне розчленування може бути незлочинним і злочинним. У першому випадку мається на увазі вилучення окремих частин тіла для наукових і навчальних цілей. У другому, як правило, розчленування переважно здійснюється з метою приховування економічних злочинів від правосуддя. В окремих випадках труп розчленовують із метою помсти власникам тварини, в стані психічного афекту, і нерідко це роблять душевно хворі люди.

Завдання дослідження. Встановити розміри і форми частини тіла розчленованого трупу, характеристики поверхні пошкоджень; трупні зміни, характер забруднень і накладень, наявність фауни і флори; дати характеристику деталей ушкоджень.

Матеріал і методи дослідження. Вивчення морфології фрагментів трупів тварин проводилось із використанням анатомічного методу дослідження. Застосовано принцип встановлення цілого частинами, у яких встановлюють єдину лінію поділу. Об'єкт дослідження – залишки трупів різних видів тварин (собаки, коти, гризуни), що було виявлено в лісосмузі міста Полтава.

Результати досліджень. Більшість виявлених трупів були упаковані в господарчі сумки, поліетиленові пакети та картонні ящики. Крім того в різний час в різних місцях лісосмузи було виявлено частини розчленованих трупів. Було проведено маркування, фотографування, огляд й опис кожної з частин розчленованого трупа, а саме: анатомічного характеру (розміри і форми частини тіла); характер забруднень; характеристика ділянок ушкоджень. Пакувальний матеріал був оглянутий, вимірний, описаний та сфотографований до відкриття.

Біологічний матеріал було направлено слідчим до відповідної установи, де і було проведено огляд трупів, порівняльне дослідження різних частин тіла. Встановлено декілька знарядь злочинного розчленування – гострі предмети що були виявлені на місці злочину. Підтвердженням вилученого виду знаряддя, яким було скоєно розчленування, був характер морфологічних особливостей ушкоджених тканин тіла тварин в області кукси.

Методика опису трупів була спрямована на встановлення виду тварини, статі, віку, породи, масті та інших особливих прикмет. В процесі дослідження було визначено власників окремих тварин. Під час дослідження вилучених залишків проведено детальний опис країв і поверхні лінії аутопсії, у окремих тварин – характер видалення внутрішніх органів.

Варто звернути увагу на те, що процеси гниття спотворюють вигляд і розмір ушкоджень на тканинах і органах, а вплив комах і тварин може імітувати найрізноманітніші травми. Якщо труп перебуває в лісі, на відкритій місцевості, він може пошкоджуватись або знищуватись тваринами і птахами. Встановлення експертом факту пошкоджень трупа тваринами або птахами не становить значних труднощів. Так, наприклад, коти і собаки можуть спричинити як значні дефекти шкіри і м'язів із нерівними велико- і дрібнозубчастими краями, так і неправильної овальної форми рани. Пошкодження, які спричиняють дикі тварини (вовки, кабани, лисиці) можуть нагадувати травми від колючих і ріжучих предметів. Проте, по краях цих пошкоджень, вдається виявити сліди від передніх зубів тварини, яка намагалась відірвати фрагменти тканин трупа. Досить характерними для пошкоджень спричинених лисицями та іншими хижакими є великі дефекти всіх м'яких тканин на тулубі і кінцівках майже до повного їх скелетування.

Миші, особливо щури, можуть значно об'їдати м'які частини трупа. Пошкодження від мишей і щурів дуже характерні – такі пошкодження мають форму, близьку до овальної, вони мають дрібно-фестончасті, виїдені, характерні краї. Там містяться екскременти цих тварин.

Голодні собаки, кішки, свині обгризають частини трупа, особливо навколо ран. Після смерті пошкодження часом спричиняють і птахи, найчастіше ворони. Вони можуть викльовувати очі та ділянки тканин у вигляді круглих або вікончастих отворів значної глибини діаметром 4-5 см. Рана, заподіяна дзьобом ворони, схожа на колото-різану рану.

Розчленування окремих частин тіла тварин що були розкидані в лісосмузі відбулось після загибелі тварин, про що свідчить морфологічні особливості будови кукси. Так, посмертне розчленування, не супроводжується знекровленням внутрішніх органів, крім того кровоносні судини в ділянці кукси кровонаповненні, відсутнє просочення кров'ю м'яких тканин ділянок пошкодження.

Було проведено ретельний огляд лінії розчленування, шкіри на краях ран, розрубів кісток, крововиливів. Положення відокремлених частин тіла було встановлене за напрямком і локалізацією пошкоджень. Рівна поверхня розчленування кістки утворюється з боку удару, з протилежного боку є дефекти з країв, фрагменти зміщуються в напрямку удару. При збереженні здатності мускулатури до скорочення, у перші години після смерті, лінія поділу є нерівною, із западинами відповідно до анатомічного розташування м'язів. Якщо розчленування проводилося через більш тривалий термін після смерті, поверхня буде рівною.

При дослідженні трупів з ознаками аутопсії встановлення причини смерті є складним завданням. Відсутність окремих частин тіла, виражені трупні зміни, ускладнюють вирішення поставлених питань перед експертом. Давність смерті і розчленування можуть не збігатися. Час розчленування визначається на підставі морфологічних змін в області кукси.

За результатом проведених досліджень встановлено факт умисного, як за життєвого розчленування тварин, так і розчленування трупів тварин що загинули насильницькою смертю з подальшим вилученням окремих органів та частин тіла. Злочини було скоєно в іншому місці, а трупи тварин вивозились партіями по мірі накопичення останніх, про що свідчить різний ступень посмертних змін трупів, які виявляли в одній тарі. Характер вилучення і залишки вилучених органів виключають наукові та навчальні цілі даного розчленування. Встановлено, що особа (особи), які

скоїли цей злочин, не мають професійних знань та навичок. Враховуючі вище зазначене, цю подію було класифіковано, як навмисне злочинне розчленування. Залишається відкритим питання мотивації даного злочину. Розглядалась версія розчленування душевно хворою людиною.

Висновки

1. При дослідженні частин розчленованого трупу важливим є встановлення розмірів і форми частини тіла, характеристики поверхні, товщини підшкірної жирової клітковини, ступеня розвитку м'язів; трупних змін, у тому числі гнійних; характеру забруднень і накладень (землі, волокон тканини, паперу тощо), фауни і флори; характеристики деталей ушкоджень. В усіх випадках треба враховувати можливість пошкодження трупів іншими тваринами.
2. При судово-ветеринарній експертизі трупів що було розчленовано вирішуються такі питання: вид, стать і вік тварини; чи належать частини тіла одному трупу або декільком; чим було проведено розчленування тіла; давність розчленування; чи володіє особа, яка провела розчленування, професійними знаннями та навичками які можуть бути нею використані при розчленуванні трупа.

Література

1. Леванець І. В. Судова медицина / Леванець І. В. // Тернопіль, 2007. – 234 с.
2. Пальцев М. А. Патологическая анатомия // М. А. Пальцев, Н. М. Аничков// Москва, 2001. – 205 с.
3. Зон Г. А. Судово-ветеринарна експертиза / Г. А. Зон // Суми, 2012. – 258 с.

ОСОБЕННОСТИ СУДЕБНО-ВЕТЕРИНАРНОГО ИССЛЕДОВАНИЯ РАСЧЛЕНЕННЫХ ТРУПОВ ЖИВОТНЫХ

Скрипка М. В., д. вет. н., професор,
Коломак И. В., студент 5 курса факультета ветеринарной медицины
Полтавская государственная аграрная академия
Колич Н.Б., к. вет.н., доцент, НУБИП Украины

Аннотация. При исследовании частей расчлененного трупа важным является определение размеров и формы частей тела, характеристика поверхности повреждения; трупных изменений, характер загрязнения, фауны и флоры; характеристика деталей повреждения. При судебно-ветеринарной экспертизе трупов с признаками расчленения решаются следующие вопросы: вид, пол, возраст животных; принадлежность частей тела одному или нескольким трупам; чем было проведено расчленение тела; давность расчленения; владеет ли особа, которая провела расчленение, соответствующими профессиональными знаниями и навыками.

Ключевые слова: аутопсия, культя, части тела, экспертиза

FEATURES OF FORENSIC VETERINARY RESEARCH AUTOPSY ANIMALS

Skipka M. V. Doctor of Veterinary Science, Professor PSAA
Kolomak I. V., 5th year student of the Faculty of Veterinary Medicine PSAA
marina.skripka.70 @ mail.ru

Kolich N. B. Ph. D. in veterinary science, associate professor of NUBN

Summary. In the study of parts dismembered corpse is important to determine the size and shape of the body, characteristic of the surface damage ; mortem changes , the nature of pollution , fauna and flora; characteristic parts damage. The forensic veterinary post-mortem examination with signs of dismemberment to address the following questions: species, sex, age, animals, body parts belonging to one or more corpses , than an autopsy was carried out of the body; prescription dismemberment; owns whether that person conducted the autopsy, the respective professional knowledge and skills.

Key words: autopsy, stump, body parts, expertise